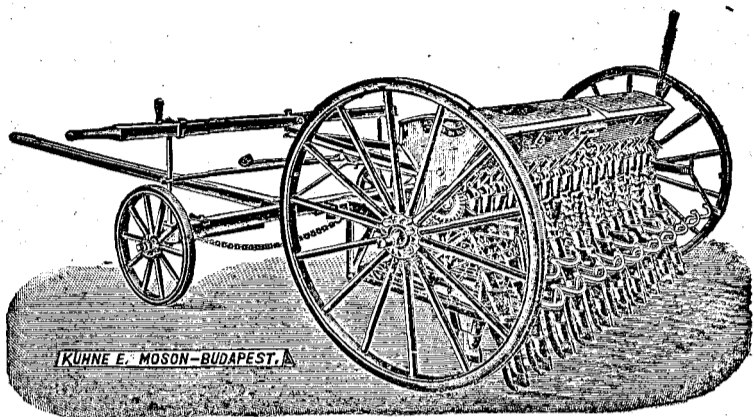
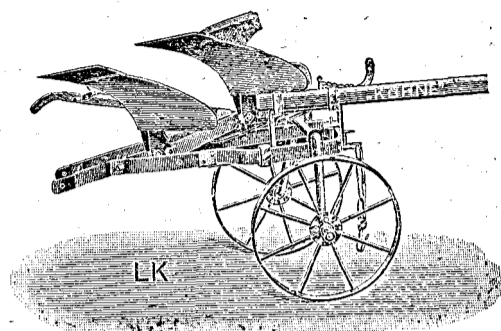

Mindennemü talajmivelő eszközöket, új 8 vasu kultivátorokat, tölgyűrűs „Mosoni Drill” és kanalas „Vera II” hirneves sorvetőgépeket,

rostákat és konkolyozókat, szüretelő és tejpgazdasági eszközöket

elismert elsőrendü kivitelben szállit:

„KUHNE” mezőgazdasági gépgyár r.-t. **MOSONBAN.**

Főraktár: **BUDAPEST, VI., VÁCI-KÖRUT 57/a.**

Tarlóhántásra: „OSBORNE-BUMPER” tárcsásboronák, javított szerkezetü négyes ekék.

2012

A „Nagyszabeni Földhitelintézet”-től

10-50 éves lejáratu

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, szerzek konvertálok más intézeti terheket, rendbeszedem egyuttal az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapotokat, gyors és költséget kímélő eljárással.

A „Nagyszabeni Földhitelintézet”-től adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen katonai óvadékkul alkalmas, a főzsdéken is jegyzett 50 év alatt kisorsolandó

4 1/2 %-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket.

A szelvények költségmentesen az Intézetnél Nagyszabeni és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál” kifizettetnek 2018

A legmegbízhatóbban közvetítem:

magán- és bérházak, birtokok és bérletek, erdők, bányák és ezek termékeiük zálog-vételi ügyleteit.

Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaügynökség

GOMBOS BENŐ Kolozsvár, FERENCZ JÓZSEF-UT 13. SZÁM ALATT.

A „Nagyszabeni Földhitelintézet” kizárólagos ügynöksége.

Szőlőkötöző-fonál

jobb és olcsóbb mint a raffia.

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben és legjutányosabban a

Fischer-féle

zsák és ponyvagárban Budapest Nádor-utca 31-33 sz. szerethető be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagár az ország legjelentékenyebb uradalmainak és viszonteladóinak szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás.

Ponyvakölcsönző intézet. Tessék ajánlatot kérni!

2260

Mindennemü

Gazdasági gépek, eszközök és anyagok

legelőnyösebb beszerzési helye a

Székely Gazdák Szövetkezete, Marosvásárhelyt

Kühne mosoni gépgyára és **Mc. Cormick** arató-gépgyár erdélyrészi vezérképvisellete.

Elsőrendü borsajtókat, szőlőzuzókat, ekéket, vetőgépeket és boronákat, továbbá tárcsásboronákat, kukoricaszártépőgépeket készletben tartunk s azonnal szállithatunk.

2336

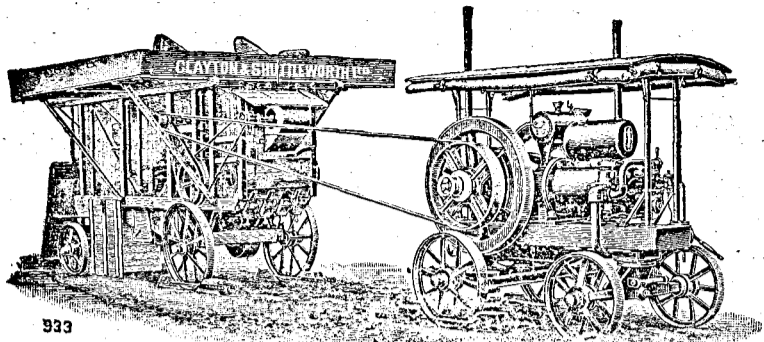
Takarmányozásra

Melasse-t és Melasse-korpa erőtakarmányt ajánl a legolcsóbb napi árban a

Marosvásárhelyi Cukorgyár r. t.

Melasse és Melasse-korpa takarmányozást ismerető füzetünket kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

2657

Kolozsvárt nagy raktár.

Mérnök látogatás
díjtalan!

Clayton & Shuttleworth Ltd.

mezőgazdasági gépgyár képviselete.

Nyersolajmotorok,

Szivógázmotorok,

Benzinmotorok

és

Kenő olajok.

Emélyi Gazdasági és Kereskedelmi Vállalat
Dr. Osztián Olivér és Társai
Ferenc József-ut 31 Szám.
Sürgönycím: Coloniatale Kolozsvár.

Telefon interurban: 934. SZ.

Műszaki

cikkek.

2485

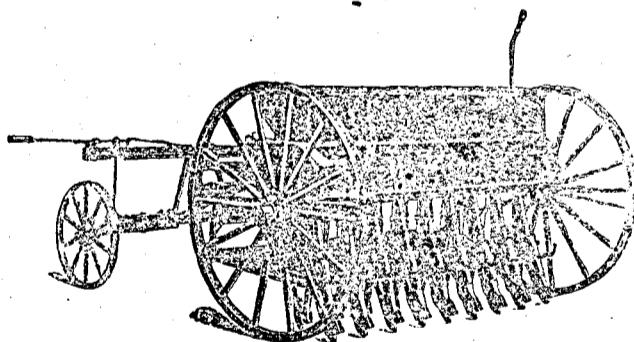
Kérjen ajánlatot!

EGY GÉP = HÁROM GÉP

szab. „**REKORD II**”

sorba vet

sorba trágyáz!!

A szab. „**REKORD II**”

egyetemes sorvetőgépnk a losonci mezőgazdasági gépgyárban készül és az összes kulturállamokban szabadalmaztatva van.

A szab. „**REKORD II**”

mindenféle gabonaneműk vetésére és a legkülönbözőbb műtrágyák kiszórására, valamint ezen műveleteknek egyidőben való végzésére alkalmas.

A szab. „**REKORD II**”

sorba vet és sorba trágyáz, ezen művelési mód pedig óriási termeléstöbbletet eredményez és a szórással szemben 50% műtrágyát takarít meg.

SZAB. „REKORD II”

a létező legtökéletesebb sorvetőgép,
a legideálisabb műtrágyaszóró
az egyedüli kifogástalanul működő kombinált gép

Sziveskedjék az utánzatoktól óvakodni.

A „**REKORD II**” az egyedüli vetőgép, amelylyel a sorba való vetés és a sorba való trágyázás kifogástalanul végezhető

Árjegyzékkel és árajánlattal szivesen szolgál

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest, V., Váci-körut 32.

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVAR, ATTILA-UTCA 10. SZAM.
A LAP TELEFON SZÁMA: 158.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Az olcsó hus.	479
A magyar fodormenta értékéről. <i>Dr. Irk Károly.</i>	479
Gyümölcstermelésünk érdekében.	480
Irodalmi szemle.	481
Kisebb szakközlemények.	481
Egyleti élet.	483
Vegyes közlemények.	483
Hirdetések.	

Az olcsó hus.

Ha a hus árak alakulására kedvező befolyással volnának a drágaságról elmondott mértékteljes beszédek, akkor ma valósággal ingyen húst ehetnénk. Ugy látszik azonban, hogy a hus árak alakulása független minden beszédétől. Ezt a felfogást vallja az osztrák miniszterelnök is, aki minapában tartott beszédében nagyon világosan mutatott rá az élelmiszerek drágaságának igazi okaira. Megdrágult a hus, megdrágult minden élelmiszer, de koránt sem azért, mert a gazdák összebeszéltek volna, hanem mert a fogyasztás nagymértékben emelkedett világszerte. A növekedő fogyasztásnak pedig természetes következménye a drágulás.

Ha fenti állítást elfogadjuk alapigazságnak, könnyűszerrel megállapíthatjuk az olcsó husnak a feltételeit. Ha a kínálat nagyobb lesz mint a kereslet, leszáll a hus ára. Csakhogy ahhoz, hogy a kínálat nagyobb legyen, több állat szükséges. Fejleszteni kell tehát az állattenyésztést, akkor olcsóbb lesz a hus.

Csodálatosképpen ezt az aranyigazságokat a tulnyomó részben iparos jellegű Ausztriának a kormánya hirdeti s nem a mezőgazdasági jellegű Magyarország kormánya. Annyi sok kormány nyilatkozatot hallottunk már a hus kérdésben s annyi sok orvosszerül szolgáló jó tanácsot, hogy szinte torkig vagyunk vele. S ime az osztrák miniszterelnöknek kell rámutatni a hus kérdés egyik legjobb orvosszerére, az állattenyésztés fejlesztésére, az állattenyésztő társaságok és hizlalótelepek felállításának szükségességére, amely orvoszer-

határozottan többet érnek minden vámfelfüggesztésénél és minden tengerentuli husbehozatálnál.

Az osztrák miniszterelnök azonban még tovább megy. Megemlékezett azokról is, akik a hus drágaság miatt legtöbbet szenvednek: a lateinerekről, a fix fizetésű hivatalnokokról s az osztrák törvényhozásnak egyenesen kötelessévé tette, hogy ezek részére drágasági pótlékot folyósítson. Hogy a törvényhozás megadja részükre mindazokat az eszközöket, amelyekkel elviselhetőbbé lehet tenni a drágaságot. Ez a dolog azt bizonyítja, hogy osztrák szomszédaink a drágaság kérdésében sokkal világosabban látnak és sokkal világosabban gondolkoznak, mint ideát minálunk. A hus drágaságot megérzi mindenki. Megérzi elsősorban a munkásember. Ámde a munkás, ez utóbbi évek folyamán jóval kedvezőbb helyzetbe jutott, mint volt azelőtt. Beigazolt tény, hogy az ipari munkabérek az utolsó 10 év leforgása alatt 50—100 percenttel emelkedtek. Bizonyos mértékig ez is hozzájárult a drágaság előidézéséhez. Teremtett egy csomó új igényes fogyasztót. Ebbe azonban belenyugsunk, joga van a munkásnak ahhoz, hogy libapecsenyét egyék. Ámde ezt a jogkiterjesztést leginkább a lateiner osztály szenvedte meg. A husos fazék köré, amely semmivel sem lett nagyobb és teltebb; jóval több fogyasztó seregletett, akik természetesen mind készpénzzel fizetnek. Aki többet fizet azé lesz a hus. A hivatalnok embernek nincs módjában többet fizetni, igaz ugyan, hogy a tisztviselői fizetéseket is emelték bizonyos mértékig, de az emelkedés korántsem áll arányban az ipari munkabérek emelkedésével. A tisztviselőtől a lateinerembertől megkivánják azt is, hogy jól szabott ruhában járjon és legalább 1—2 szobás lakásban lakjék. A munkásnép, ha teheti is ezt, különösen az utóbbi két dologban le tudja szorítani az igényeit. Kiöltözködni csak vasárnap szokott, a lakását pedig legfeljebb alváásra használja, s így a butorok között legbecsesebbnek az ágyat tartja. Ágy pedig nagyon sok fér el egy szobában.

Ha mindezt figyelembe vesszük, be kell látnunk, hogy a drágaságot leginkább a középosztály szenvedti meg. Csodálatosképpen mégis Budapest éhező hivatalnokai, sem pedig a

vidéki városokban nyomorgó hivatalnokok még eddig nem rendeztek tüntető körmenetet az argentinai hus érdekében. A gondolkozó lateiner különben is tudja, hogy az argentinai hus nem orvosszer a hus drágasága ellen. Tudja azt is, hogy a husdrágaság orvosszere nem készül el egy hét alatt, hanem ahhoz évek kellene, amíg a fejlődő állattenyésztés ismét lépést tart a fogyasztással. A lateinerek e jobb belátása azonban nem akadályoz meg bennünket abban, hogy az illetékes körök figyelmét fel ne hívjuk rájuk. Ha a kormányok már mindenáron olcsóbb húst akarnak adni a népnek, adjanak a középosztálynak is. Az adakozás módja pedig legyen olyan, mint amilyent az osztrák miniszter helyezett kilátásba, t. i. gyarapítsák a fix fizetésű alkalmazottak jövedelmét.

A magyar fodormenta értékéről.

(Közlemény a m. kir. gazdasági akadémia kísérleti gyógynövénytelepe kémiai laboratóriumából)

Irta: *Dr. Irk Károly.*

Az Erdélyi Gazda 1910. évi 20. és 21-ik számában beszámoltam a kolozsvári m. kir. gazdasági akadémia kísérleti gyógynövénytelepének kémiai laboratóriumában a magyar borsos mentha érték meghatározására végzett kísérleteim eredményéről. A leközölt adatok alapján hazai borsos menthánk ipari és gyógyászati szempontból való használhatóság tekintetében a negyedik helyet foglalta el a világpiacon szereplő Oleum Menthae piperitaek között. Kémiai hatóalkatrészeit, vagyis szabad-menthol és össz-menthol tartalmát tekintve jelenleg az olasz, orosz és a világpiacot uraló amerikai Oleum Menthae piperitaet megelőzve, az amerikai és angol olajok között foglal helyet.

A magyar borsos mentha kémiai értékei a következők:

Ester tartalom	6.93—16.26%
Ester-menthol	5.46—12.82%
Szabad-menthol	42.815—55.90%
Össz-menthol	55.38—65.19%
Menthon	7.38—13.21%

Vagyis összehasonlítva — kémiai értékei alapján — az egyes borsos mentha-olajokat, a következő határszámokat kapjuk:

Hazai, valamint porosz szeneket

a legjobb minőségben és legelőnyösebb árban

A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 31.
szállit.

2003

Kérjünk árajánlatot.

Téli szükségletünket már most rendeljük meg!

I. tábla. Különböző származású borsos mentha-olajok chemical összetétele:

Sorszám	Az illóolaj származási helye	Ester-menthol	Szabad-menthol	Össz-menthol	Menthon
		tartalom százalékokban kifejezve			
1.	Japán	3—6	65—85	70—91	—
2.	Angol	3—14	50—60	58—66	9—12
3.	Szász	5·7—8·2	46·5—61·2	54·7—67·5	15·7
4.	Magyar	5·46—12·82	42·815—55·90	55·38—65·19	7·38—13·21
5.	Amerikai	8—14	40—45	59·6	12
6.	Olasz	3·35	—	50·5	17·2
7.	Orosz	3·4	46·8	50·2	—

E kedvező eredmények után tértem át a hazai származású fodormentha értékmeghatározására. E növény is egyrészt mint drog szerepel magasabb árban, másrészt mint a gyógyászat és az ipar igen különböző céljaira illó-olajat szolgáltató nyers anyag.

Értéke a benne levő illó-olaj mennyiségétől, s ez aetherikus olaj chemical összetételétől függ. Az illó-olaj itt is, miként a borsos menthánál a levél alsórészén, rendszeresen 16 sejt által határolt mirigysejtben készül s belőle vizgózzal való lepárlás útján állítható elő. — Neve az illó-olajnak: fodormentha-olaj, vagy Oleum Menthae crispae. Szaga a borsos mentha ismeretes szagától eltér s egy sajátosan jellemző aromával bír. S ha ez aromatikusság különbség jellemző az egyes különböző származású, a talaj-, a klíma-, és a kultúra viszonyaitól függő — könnyen elvariálható kulturnövényekre, s a belőlük előállítható illó-olajokra, — különös feltűnő a fodormentha-olajra, melyek közül pld. hazai származású Oleum Menthae crispae-nk, még a laikus előtt is feltűnő kellemes aroma különbséggel bír.

Felhasználása a fodormentha-olajnak már nem oly nagy, mint a borsosmentha-olajnak. Mindazon által fogyasztása ma is tetemes s az utolsó években történt amerikai újabb telepítések, valamint szélesebb körű ipari felhasználásából s az ebből folyó nagyobb fokú keresletből következően — mind inkább emelkedőben van.

Világpiaci szereplésüket tekintve a fodormentha-olajoknak 3 csoportját különböztetjük meg, u. m.

- az amerikai,
- a német és
- az orosz

fodormentha olajat.

Az amerikai fodormentha-olajat (Spear-mint) a Mentha viridisből nyerik vizgózzal való lepárlás útján, főleg Michigan és New-York vidékén. Tekintettel a fent jelzett állapotokra Wayne Countyban és New-Yorkban az 1906 és 1907. években egyes telepek falhagytak a termelésével, de már 1909-ben újra felvették e növény intenzívebb termelését s körülbelül 199 acre új telepítés történt. Michiganban és Indianában 1910-ben 1462 acre volt művelés alatt körülbelül 26,000 Jbs illó-olaj termeléssel.

A német fodormentha-olaj nagyobb részt Thüringiából származik és pedig a Mentha crispae vizgózzal való lepárlása által. A termelés már itt kisebb s főleg a hazai gyógyászat; oknak megfelelő fogyasztást szolgál

Az orosz fodormentha-olaj termelése már nagyobb arányú, de szem előtt itt is főleg a hazai, belföldi fogyasztás van. A növény származása, melyből a fodormenthanak nevezett aetherikus olaj készül, mely az új gyógyszerkönyvünkben is hivatalos — még nem ismeretes.

Hazai származású magyar fodormentha-olajunk a Mentha crispából készül vizgózzal való lepárlás útján.

E növénynek meghatároztam az illó-olaj tartalmát s a következőnek találtam a különböző helyekről beküldött próbákban — középértékben kifejezve.

Kolozsvár I. aratás 1910 július 10.

Szár + levél: = 0·5278% friss állapotban
 Szár: = 0·1918% " " "
 Levél: = 0·3182% " " "

Algyógy m. kir. földmivesiskola: Levél = 2·4814% száraz állapotban.

Hangács (Farkas Zsigmond) Borsod vm.: Szár + levél = 2·3014% száraz állapotban.

Hódság: Szár + levél = 2·0626% száraz állapotban.

Zsebeháza (Kovacsics Lajos): Szár + levél = 1·8530% száraz állapotban.

Makó (Pintér Imre): Szár + levél = 2·2920% száraz állapotban.

Mentha spicata:

Kolozsvár. M. kir. kísérleti gyógynövénytelep: Szár + levél = 0·4698 friss állapotban.

A magyar fodormentha-olaj színe világos szalmasárga, vagy gyengén zöldessárga, rektifikálva teljesen színtelen, vagy igen gyengén zöldes-sárga. Levegőn és világosságon állva, lassan megsötétedik és mindinkább sűrű lesz. E tekintetben teljesen megegyezik a külföldi fodormentha-olajokkal, eltér azonban szagára nézve, amennyiben a külföldi Oleum Menthae crispae-eknek, a fodormentha-olajra jellemző intenzív szaga — szemben az intenzívebb hatású magyar olajokkal, többé-kevésbé édeskés ízű bir, mely szag különösen jellemzően visszaható a német származású fodormentha-olajokban. A magyar fodormentha-olajok szaga ezzel szemben egészen karakteristikus jellegű.

A magyar fodormentha-olaj physikai állandói összehasonlítva a külföldiekkel a következők:

Fajsúly 20° C-on:

Angol 0·927—0·931

Amerikai 0·920—0·940

Német 0·92578

Orosz 0·883—0·885

Magyar 0·9328—0·9463.

Fénytorési-képessége 20° C-on:

Angol —

Amerikai —

Német 1·4869
 Orosz —
 Magyar 1·4899—1·4931
 Optikai forgató tehetsége:
 Angol —50°
 Amerikai —36°-tól —48°-ig
 Német —50·12°
 Orosz —23° 12'
 Magyar —44·38°-tól —49·85°-ig.
 Oldhatóság:
 70%-os alkoholban oldódik. 80%-os alk.-ban old. 90%-os alk.-ban old.
 Angol — — 1 ccm.-ben
 Amerikai — — 1 ccm.-ben
 Német — 1·5 ccm.-ben 0·5 ccm.-ben
 Orosz 2 ccm.-ben — —
 Magyar 2 „ 1·0 ccm.-ben 0·5 ccm.-ben

A növény illóolaj tartalma:
 frissen: 0·5278%
 szárazon: 1·8530—2·4814%
 középérték: 2·1981%

Vagyis: a Mentha crispae Hungarica illóolajmennyisége, valamint az illó-olaj oldhatósága tekintetében az eddig ismert idegen származású fodormentha-olajok felett áll.

A fodormentha-olajat jellemző chemiai alkatrészek között főjelentőséggel az illó-olaj carvon tartalma bír. Carvon tartalom szempontjából a magyar fodormentha-olaj a következő értékekkel bír:

A magyar fodormentha-olajok carvon tartalma:

Sorszám	Az illó-olaj megnevezése és származása:	Carvon tartalom % ban
a) Hazai gyári termékek:		
1.	Oleum Menthae crispae } Böös } Laib	—
2.	Hungaricae e plant. } Böös I. Rect. } Rezső.	65·32
3.	german in Hungar. } Böös II. Rect. } illó-olaj gyár.	67·62
4.	Cultiv. } crudum } Böös.	—
5.	Oleum Menthae crispae } „Carpathia“ vegyipari } Hungar. rect. } Részvénytárs. Privlgye.	71·02
b) Laboratoriumi termékek:		
6.	Kolozsvári friss növényből lepárolt fodormentha-olaj	69·14
7.	„ száritott „ „ „	62·88

Carvon tartalma alapján a magyar fodormentha-olaj az eddig vizsgált fodormentha-olaj fajtákat felülmúlja, mennyiben carvon tartalma: 62—71%, között ingadozik, míg az amerikai körülbelül 56 százalékot, a német 35—56 százalékot és az orosz 5—10 százalékot tartalmaz.

Gyümölcstermelésünk érdekében.

Egészséges és állandó gyümölcskereskedés, valamint nagy gyümölcsipar csak ott fejlődhet ki, a hol kevés számú és az illető vidéken jól disztró gyümölcsfajtából nagy mennyiség termeltetik.

Hazánkban a legújabb idők majdnem minden termelő kertjében egész gyümölcstermés volt található a legkülönbözőbb gyümölcsfajtáknak és ezek egy része cifra neve mellett is alig érdemelte meg a fája által elfoglalt helyet. Igy. ha termelt is gyümölcs, a sokféle kevert fajta csak nehezen és igen csekély áron volt értékesíthető; holott, ha valamely termelőnek csak pár száz darabja volt is egy-egy keresett jobb fajtából — azt már elég jól és könnyen tudta és tudja értékesíteni.

Ha azt akarjuk, hogy a gyümölcstermesztés jövedelmező ága legyen a földművelésnek, akkor a vidék égalja és talajviszonyai mellett legjobban disztró gyümölcsfajtákból mi-

nél kevesebbet, lehetőleg 3—4 fajtát kell kiválasztanunk és ezekből aztán minél több fát kiültetnünk.

Tekintettel arra, hogy hazánkban aránylag kevés a magán és kereskedelmi faiskola és ezekből is igen nehéz lett volna — még csak 5—6 évvel ezelőtt is egy-egy alma, vagy körtefajtából csak 100—200 darab jól nevelt fát is beszerezni: a földmívelésügyi miniszter a helyes gyümölcsstermesztés alapját csak úgy vethette meg, hogy részint különálló, részint pedig valamely állami intézettel kapcsolatban állami faiskolákat állított fel és úgy ezekben, mint az állami tanintézetek és szakiskolák faiskoláiban is szigorúan meghatározta, hogy mely gyümölcsfajták legyenek azokon minél nagyobb számban szaporítva.

Igy pl. a tyeji gyümölcsstelepen csak oly gyümölcsfajták kaphatók, amelyek Hunyad és a szomszédos vármegyék területén jól diszlenek és ott a nagyban termelést megérdemlik.

A faiskola-kezelők felhatalmaztattak, hogy az oltványokat teljes árak mellett az őszi ültetés ideje alatt külön felhatalmazás nélkül is eladhassák és azokat kellő biztosíték mellett a következő év tavaszára előjegyezhessek. Ilyen előjegyzéseket azonban a kezelők csak december 1-ig fogadhatnak el, mely napon az előjegyzések lezárandók és ezen idő letelte után oltványok kiadása már csak külön miniszteri biztosi utalvány vagy külön felhatalmazás alapján történhetik.

Egy-egy megrendelő részéről 1000 darab teljes áru oltványon felül terjedő megrendelés csakis előzetesen kikért felsőbb jóváhagyás esetén fogadható el.

Iskolázásra alkalmas vadgyümölcsfa-magcsemetéket a faiskola-kezelők csakis utalványrendeletet vagy külön meghatalmazás alapján értékesíthetnek, saját hatáskörükben tehát ilyeneket nem adnak ki.

A gyümölcsfa-oltványoknak, vadgyümölcsfa csemetéknek, továbbá szemzőhajtásoknak és oltóvesszőknek kedvezményes áron való kiosztása rendszerint kellően felszerelt és szabályszerű bélyeggel ellátott kérvényekre a megye, utolsó posta és vasútállomás feltüntetésével történik, mely kérvények a m. kir. földmívelésügyi miniszteriumhoz címezve vagy közvetlenül nyújtandók be, vagy pedig a faiskolákat kezelő állami intézetek és az illetékes állami erdőhivatalok útján terjeszthetők fel.

A gyümölcsfa-oltványok magcsemeték, szemzőhajtások és oltóvesszők tényleges csomagolási és szállítási költségeit, bármilyen feltételek mellett adatnak ki azok, mindenkor az illető megrendelő avagy kérelmező tartozik viselni.

Lelkészek, tanítók, jegyzők, állami tisztviselők és földmives gazdák külön a miniszterhez intézendő és 1 koronás bélyeggel ellátott kérvényükre fél-, sőt földmivesek még kedvezményesebb árban is kaphatják a fákat és csemetéket, gyümölcsoltványok tejesen ingyen azonban egyáltalán nem adatnak ki az állami faiskolákból. Fajta szerint megnevezett gyümölcsoltvány-gyűjtemények kedvezményes árban szintén nem adatnak ki az állami faiskolákból. Ezek iránti teljes árban való megrendelések az árjegyzék alapján december hó 1-ig közvetlenül azon állami faiskolákba intézendők, ahol azok készletbe vannak.

Ha ugyanazon közzében lakó földmivesek csoportosulva — közös kérvényben kér-

nek oltványokat, úgy az előjáróság által kiállított kérvényhez mellékelendő az egyes kérelmezők neveit, házszámát s az általuk kért oltványoknak gyümölcsnem és darabszámát feltüntető és a járási főszolgabíró által látta-mozott részletes kimutatás is.

A kimutatásban kitüntetett (nem oltott) magcsemeték és vadcsemeték — amíg a készlet tart — kivételesen díj nélkül is adantak; de csakis olyan községi faiskolák számára, a melyek megfelelő talajjal és fekvéssel, továbbá kellő kerítéssel, kuttal és felszereléssel vannak ellátva; végül amelyek kezelője a kellő szakismerettel bír és ahol a faiskola megmunkáltatása akadályba nem ütközik.

Ezen feltételek létezése a tanfelügyelő, a fatenyésztési vándortanító, vagy a járási faiskola felügyelő, vagy a törvényhatóság hivatalos bizonyítványával igazolandó.

A községi faiskolák számára igényelt ingyenes adományokért a kellően felszerelt folyamodványok 1 koronás bélyeggel ellátva a földmívelésügyi m. kir. miniszterhez 1912. évi januárius 1-ig benyújtandók; később érkezett folyamodványok nem fognak figyelembe vétetni.

A folyamodványokban az elősoroltakon kívül még megjelölendő:

- a) a folyamodó község neve,
- b) az utolsó vasuti vagy hajóállomás és az utolsó posta és a vármegye,
- c) a kívánt magcsemeték neme és azok mennyisége,
- d) a faiskola nagysága beosztási tervszete és a jövő év tavaszán beültetni szándékolt terület nagysága.

Községi faiskolák, egyesületek, lelkesek és földmivesek részére az egyes telepeken nagyobb mennyiségű nemes oltóvessző van készletben, mely darabonként egy fillér szedési díj mellett küldetik meg az egyes megrendelőknek. Az ez iránti megkeresések 1912. évi februárius 15-ig egyszerű levélben az orsz. gyüm. miniszteri biztoshoz (Budapest, Földmívelésügyi Miniszterium) intézendők.

Az ingyenesen adományozott csemeték szállítási és csomagolási költségét azok tartoznak viselni, akik az adományt kapják és ezen költségek utánvétellel szedetnek be. Oly kérelmezők, kiknél a kiváltásnál vonatkozás vagy késedelem tapasztaltatik, nyilvántartatnak és a jövőben minden kedvezménytől esznek.

IRODALMI SZEMLE.

Házinyuldenyésztés és értékesítés. *András-ovich* Géza könyve immár a negyedik bővített és átdolgozott kiadásban jelent meg. Amint hazánkban tért hódít a házinyuldenyésztés, halad a szakirodalom is vele. András-ovich Géza hazánk házinyuldenyésztésének egyik uttörője, ki gyakorlatban és tollal terjesztette állattenyésztésünk ezen hasznos és sokoldalú ágát. Könyvét szinte fölösleges bemutatni. Hét év alatt négy kiadást ért! Ez a negyedik is sok értékes, új adatokkal bővítve és számos magyarzó képpel gazdagítva még az előző kiadásokat is felülmúlja bőséges tartalmával. A «Házinyuldenyésztés és értékesítés» című könyv a «Patria» könyvkereskedés (Budapest, IX., Üllői-ut 25.) kiadása. Bolti ára 2 korona.

Könyvismertetés. A m. kir. földmívelésügyi miniszter fennhatósága alatt álló országos m. kir. növénytermelési kísérleti állomás (Magyar-

óvár) kiadványai sorában legújabbán megjelent az I. füzet «A rétek trágyázása» második kiadása.

E füzet egyrészt összefoglalóan ismerteti ama rétrágyázási kísérletek eredményét, melyeket az állomás évek óta gyakorlati gazdák bevonásával az ország igen sok rétéjén végzett; másrészt e kísérletekből nyert tapasztalatok révén arról is nyújt tájékozást, hogy mik a teendők a gyenge rétek termőképességének fokozása körül.

Az első kiadása e füzetnek két év alatt fogyott el; ez szükségessé tette a második kiadást, mely csak annyiban tér el az elsőtől, hogy a legújabb kísérleti eredményeket is felöleli.

A füzetet az állomás bárkinék díjlatlanul megküldi, aki aziránt az állomást megkeresi.

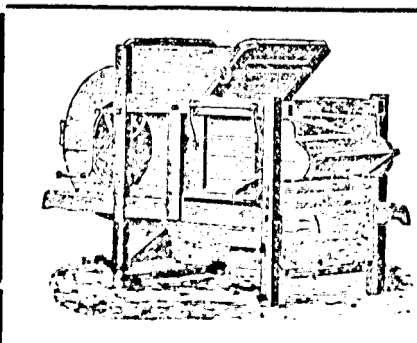
A tejmirigy összehasonlító anatómiája. Összefoglaló ismertetés 17 ábrával. Irta: *Zimmermann* Agoston dr. m. kir. állatorvosi főiskolai ny. r. tanár, egyetemi m.-tanár. Ára 1 korona. Hazánkban a tejgazdaság újabbán ismét nagyobb lendületet vett; a tejgazdaság nagy jelentősége méltán indokoltá teszi, hogy a tejet elválasztó szerv, tejmirigy szerkezetével minél behatóbban foglalkozzunk, annyival is inkább, mert sajátságos módon, éppen a tőgy anatómiai szerkezetéről még a szorosabb értelemben vett szakemberek is igen téves nézeteket táplálnak, így, hogy egyebet ne említsek, csupán egy tejgazdasági szakiskolai igazgatónak a közel múltban megjelent könyvére kell utalni, melyben a többek között a tőgy bimbócsatornájáról, szöveti szerkezetéről, ereiről, izmairól számos téves adatot sorol fel.

A most megjelent munka szerzője szélesebb összehasonlító anatómiai alapon ismerteti a tejmirigy fejlődését az alsóbbrendű emlős-állatoktól kezdve, kifejti a »valódi vagy valószínű« és »álbimbó« megkülönböztetésének tarthatatlanságát, előadja a felesszámú bimbók keletkezésének módját, a himállatok tejmirigyének jelentőségét, vázolja a tejmirigy külső viszonyait. Ezután az egyes emlős állatok tejmirigyének anatómiai szerkezetét írja le tüzetesen, itt főleg a tejmedencének és a bimbócsatornának viszonyairól közöl érdekes és gyakorlatilag is fontos adatokat. A tejmirigy ereinek és idegeinek felsorolása után, a tejmirigynek igen változatos szövettani képét ecseteli. Végül a tejmirigy működésére is kitér; különösen érdekesek itt a tejelés megindításának okaira vonatkozó fejtegetések, melyek során a szülés és a tejelés megindulása közötti összefüggést, a vér behatását a tejelválasztásra, a tejmirigy lappangó, insensibilis működésére vonatkozó ismereteket, a tejelválasztás két fázisát stb. ismerteti *Eckhard, Goltz, Mironow, Halban, Starling, Schein,* és mások nyomán.

A 17 ábrával ellátott és a Patria-nyomda által csinosan kiállított munkát melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Ára igen mérsékelt: 1 korona; kapható a szerzőnél (Budapest, Állatorvosi főiskola.)

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **A Boconádi kaptár haszna.** A kecskeméti m. kir. tanítóiskola képző intézet értesítőjéből vesszük a következő sorokat. A méhes létesítésénél is a növendékek érdeke lebegett a szemünk előtt. 40 méhesaládra berendezett méhészetünket az országban legjobban elterjedt országos méretű és Boconádi-kaptárakaj szereltük fel, e mellett azonban helyet jutta-

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek!!

Európaszerte első helyen elismert kitünő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzőket kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde. Vezérképviselő

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körut 32.

2006

tunk a régi rendszerű kasoknak is, hogy a növények megismerkedhessenek azok kezelésével és figyelemmel kísérhessék, összehasonlíthassák a különböző rendszerekkel elérhető eredményeket.

Több évi tapasztalatunk a Boconádi-kaptárt helyezi első sorba a többi ismert kaptárak mellett, amennyiben az itteni száraz éghajlat alatt a tavaszi virányt legjobban ki tudják használni a Boconádi-kaptárban elhelyezett törzsek. Ennek oka abban leli magyarázatát, hogy a Boconádi-kaptár kétszer, háromszor nagyobb a kisebb fajta kaptáraknál és hogy a lépei szélesek, minek következtében már kora tavasszal nagy gömbben tud az anya fiasítani, úgy, hogy a tavaszi méhszaporulat nagyon rohamosan történik, s rengeteg méh várja már munkára készen a gyümölcsfák rügyfakadását.

Mire a kánikulai hőség leperzseli a nektárt adó virágot, akkor már az óriási Boconádi-kaptár tömve van mézzel, melyből ha a méhészt megillető felesleges részt elveszük, a megmaradt készlettel megéri a következő tavaszt — ha nyáron nincs is hordás — a nélkül, hogy gyámolításunkra szükségük volna.

A kis kaptáraknál a méhcsalád tavasszal lassan fejlődik, azért nem tudja jól kihasználni a tavaszi virányt. Ha sikerül is telehordaniok a kaptárt olyan kicsi az, hogy se méhésznek, se méhnek nem jut belőle elegendő sőt aszályos esztendőben, nehogy éhen pusztuljanak szegény munkatársaink, a nyár folyamán vissza kell nekik adnunk, amit tavasszal tőlük elvettünk. Tehát a sok munka megvan velük, de eredményt csak jó éven érhetünk el.

+ Faszén a baromfi-hizlalásnál. Angliában és helyenként Németországban is nagyon ajánlják a kacsá és liba hizlalásnál a faszén adagolását, melynek az emésztés előmozdítására nagy befolyása van, noha tudvalevőleg tápláló erővel nem bír a faszén. 1910-ben pontosan ellenőrzött kísérletekkel bebizonyult, hogy faszén adagolás nélkül a kacsáknál csak a 6—8-ik hétben s a libáknál csak is a 14—16-ik héten lehetett a súlyosabbodásban érdemleges eredményeket elérni; ellenben faszén adásánál az egész hizlalási évadon át alaposan emelkedett a súly. A faszén e szárnyasokat egészségesen tartja és az emésztést elősegíti, úgy, hogy e nélkül kivált a hizlalás utolsó részében sokkal kisebb eredményeket érnek el. Faszénpor jobb eredményeket adott, mint a darabos szén.

+ Korom- és hamutrágya. A korom nitrogénus, erősen és gyorsan ható trágya, különösen ha fával történt tüzelésből származik. Rendszerint 20 százalék nitrogén 10 százalék oldható sókat, 22 százalék foszforsavas meszet és 30 százalék hamuszavat tartalmaz. Ezzel a koromnak mint trágyának értéke meg van állapítva. A kőszénkoromkátrány olajtartalmánál fogva távol tartja a kártékony férgeket, de csak elegendő nedvességű talajon alkalmazható. Száraz talajon és mint fejtrágya értelmetlen, ellenben kötött talajon mint jó talajlazító igen alkalmas. A fahamu oldható alkatrészekben szénsavas nátront, kénsavas és foszforsavas kálit, oldhatlan alkatrészekben szén- és foszforsavas sókat tartalmaz. A legfontosabb trágyaalkatrészei a hamunak káli- és foszforsavas sók. A fahamut mindenütt, ahol a talaj mészszegény, előnnyel lehet használni, de a fahamu nehéz, agyagos talaj-

ban is kitűnően hat. Ilyen talajokban a kőszén- és barnaszénhamu is mint talajlazító igen jól alkalmazható. A hamutrágya minden 6—7. évben egyszer faiskolákban és szőlőkben is sikeresen alkalmazható. Minden négyzetméter területre ősszel mintegy 1—1½ liter hamu hintendő s a talajba gondosan beásandó. A bükkfahamu legtöbb, a kőristahamu legkevesebb foszforsavas sókat tartalmaz.

+ A bor törése szállításkor. Ha a bor szállítás után zavaros, vagy törést mutat, ez még nem jele annak, hogy a bor beteg, vagy romlott volt, csak azt mutatja; miszerint még nem érett meg (nem erjedt ki, vagy mint néhol mondják: nem forrott ki) és nem eléggé iskolázott. Azon könnyű törés, mely szállításkor még a régi jó borokat is éri forró időjárásban, habár azok egészen tükörtiszták voltak is a pincében a borok árát és értékét a legkevesébe sem szállítja le, mert ezen borok nyugodt fekvésben jó hűvös, egyenletes mérsékeltű pincében 2—3 hét alatt maguktól is megtisztulnak. Hogyha ennyi ideig nem várhatunk, szűrjük meg a bort.

+ Üres hordók kezelése. Penészes hordókba sohasem szabad forró vizet önteni, míg a penészt éles kéfével el nem távolítottuk belőlük, mert ha penészre forró vizet öntünk, szagos anyagok fejlődnek, melyek a fába is beveszik magukat, ahonnan aztán nem igen távolíthatjuk el azokat. A hordók tisztítását tehát azon kezdjük, hogy belül kéfével és hideg vízzel a penésztől alaposan megtisztítjuk. Azután következik a gőz vagy forró víz, mely utóbbiba égetett meszet, szódát vagy kénsavat is tehetünk, mert a forró víz, ha nagy mennyiségben nem használjuk, csakhamar annyira kihűl a hordóban, hogy valami nagyhatású éppen nem lehet.

Az égetett mésznek vagy szódának hasonló hatása van; előbbinek azonban az a rossz oldala is van, hogy részecskéi a fa lyukacsáiban maradnak s csak akkor oldódnak ismét fel, midőn pl. borral érintkeznek.

Ha szódát akarunk a tisztításhoz használni, úgy a hordót egészen meg kell tölteni s a folyadékot 2—3 napig benne kell hagyni; azután kiöntvén belőle, a hordót egészen megtöltjük vízzel, azután minden hektoliter vízbe 125 gr. kénsavat öntünk, a hordót ideoda gurítjuk s kiöntvén, alaposan kiöblítjük.

Némelyek, hogy dolgukat igen jól végezzék, két anyagot, kénsavat és szódát használnak s éppen ellenkező hatást érnek el vele mert a két anyag semlegesíti egymást. Különkülön mindkét anyag jó szolgálatot tesz, együtt azonban hatástalan vegyületet képez.

+ Préselt gázvilágítás. Nem lesz érdek nélküli, ha egy kis statisztikát közlünk a préselt gázvilágításról. Ugyanis éppen napjainkban fővárosunkban több teret és utcát próbaképpen préselt gázzal világítanak, a fénye elég kelleme és intenzív s különösen Németországban, Franciaországban kedvelik a vele való világítást, ahol nemcsak közterületek, hanem nagyobb áruházak, gyárak, irodák világítására is használják.

Ing. Fr. Messinger érdeke s adatok közöl a préselt-gázvilágításról egy német szaklapban. Végigtanulmányozta a németországi gyárakat, ahol ezen világítási eszköz be van vezetve. Sok helyütt a préselt-gázvezeték hálózatát egyuttal más célokra (fűtés, főzés stb.) is használják.

Tanulmányaiban összehasonlítja a préselt-gáz ökonomiját az ivlámpa költségeivel és

szerinte az eredményt a következő táblázat adja:

	Villamos ivlámpa fillér	Préselt-gázlámpa fillér
Berlin	17	6.0
Bréma	30	6.5
Charlottenburg	19.5	6.5
Kassel	30	8.0
Köln	21	8.0
Königsberg	23.5	8.0

A fenti táblázat 1000 gyergyafény erősségű elektromos ivlámpák és préselt-gázlámpák óránkénti üzemi költségeit adja.

Az eredmény a préseltgáz előnyeit, illetve ökonomiját mutatja.

Igen kíváncsiak lennénk, hogy a városi kezelés alatt álló gázgyár, mily eredményeket tudna e tekintetben felmutatni, ami annál jobban is érdekelné, miután fővárosunkban a világításra szolgáló villamos áram igen drága.

M. L.

+ Lenpolyva mint takarmány. A lenpolyvát már sokan takarmányozták s tapasztalásuk az, hogy leginkább tehénnek, ökröknek, növendékmarhával és sertéssel célszerű etetni, de nem egymagában, hanem a répához, abrakhoz, szóval a rövid takarmányhoz keverve. A keverési arány ugyanaz, mintha gabonapolyvát kevernének a rövid takarmányhoz. Tápértéke azonban csekélyebb, mint a gabonapolyváé, a mi Kellner következő adataiból vehető ki. Ugyanis a len-, rozs-, buza-, árpa-, és zabpolyva átlagos emészthető tiszta fehérjeje 1.0, illetve 0.7, 0.9, 0.5 és 1.4%, keményítőértéke pedig 17.7, illetve 22.0, 24.3, 24.5, és 28.6%. Fehérjetartalomban ugyan csak a zabpolyva előzi meg, de keményítőértékben nagyon felülmúlja valamennyi gabonapolyva a lenpolyvát.

+ Fák sárgulása. Egy gazdának kertjében sok sudár jegenye és sudár akácfa volt, melyek kezdetben szépen fejlődtek, aztán egyre sárgultak, annyira, hogy utóbb már a lomb is telyesen sárga lett, azonkívül a jegenyék tele voltak gumókkal, melyeknek belseje csupa kukac. Mi okozza ezen elsárgulást, hogyan lehetne a fákon segíteni, vagy pedig tanácsosabb-e ezen fákat kivenni és ezen esetben milyen más fával kicserélni. — A fák elsárgulását az okozza, hogy a tavaszi bő ezözések folytán sok víz, nedvesség szivárgott a talajba, melyet az agyag magában tart, már pedig az akác ezt a túlságos nedvességet nem bírja ki s annak tulajdonítható elsárgulása. Ez oknál fogva legajánlatosabb lesz az akác tenyésztésével fölhagyni s helyette a gyorsan növő, gyufagyáraknak értékes, bőséges nedvességet kibíró kanadai nyárfát dugványozás útján megtelepíteni. A mi pedig a jegenyén észlelhető kukacokkal telt gumókat illeti, az az e fajnak igen elterjedt, de egyébként nem sok kárt okozó betegsége, mely ellen fölösleges, de alig is lehet védekezni. Ennélfogva ajánlatos az elsárgult fákat — különösen akácot — kivenni s helyettük, mint fentebb is említve volt kanadai nyárfát telepíteni.

+ Csóka mint hasznos állat a gazdaságban. A csókát általánosságban mint a mezőgazdaságra kártékony állatot ismerik. Tényleg, a kelőfélben levő tengeri- és gabonavetésekben, nemkülönben az érfélben levő tengeriben is jelentékeny kárt okoz. Haszonhajtása azonban a rovarok, de különösen a cserebogár pajorjainak irtása révén. kártételét messze meghaladja. Mint *Schlagetter* Mátyás írja: cukorrépa- vetésében az idén oly nagymennyiségben lépett fel a pajor, hogy a vetések egy részét teljes elpusztítással fenyegette. Csakhamar megjött azonban a csóka, és kisebb-nagyobb csoport-

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos **férfi ingek**, alsó-nadrágok, gallérok, kékjelők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Férfi és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utócai

fehérnemű, vászon és szőnyegnagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, vala mint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédő és futószőnyeg, gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára.

tokban megszállta a pajorlepte részeket. Nap-hozzat fáradhatatlanul dolgoznak ez apró vándormunkások. Két-három csórvágás a beteg répa tövéhez, és a csóka begyébe kerül a gyökérrágó pajor, mely további útjában sok répatövet kipusztított volna. Több órai megfigyelés után lelövetett egy csókát és annak begyében kilenc pajort talált. Hogy mily töneget jelent az ily nagyszámban jdiéntkező madaraknál, az könnyen elképzelhető. Megfigyelése szerint a csókák a pajor 80—90%-át elpusztították és tényleg, a répavetések mind kiheverték a pajorokozta kárt. Ha már most számításba vesszük, hogy minden pajorban egy cserebogár pusztul el, kellőképp értékelhetjük a csóka munkájának hasznát. Dolguk végezte után a mezőgazdaság e hasznos vándormunkásai szépen továbbvándoroltak.

+ Új védekezőszer a szőlómoly ellen.
A francia tudományos akadémián Varenne tanár új szert mutatott be a szőlómoly pusztítására. A szer a benzin és szegfűolaj keveréke. Ezzel permetezni kell. A költség hektáronként 12 frank. A próbapermetezés hatásosan bizonyít.

+ Hamis méz felismerése. A legegyszerűbb eljárás a hamis méz felismerésére a következő: A megvizsgálandó mézből 10 grammnyit kétszerannyi vízben feloldunk és 100 köbcentiméter borszeszt öntünk belé. Tiszta méz nem mutat zavarodást, míg ellenben ha a méz hamis volt, vagyis keményítőszörpből készült, akkor tejnemű folyadékot kapunk, ami elárulja a hamisítást.

+ Görbe szarvak idomítása. Schmidt M. Geissendorfban, Németországban, imigy hozza helyre a szarvakat: Alkoholal megnedvesített ruhába jól bepólyázza a szarvakat és annyi alkoholt önt a ruhára, hogy az szarvba jól beszívódjék. Egynegyed óra múlva ezen ruha levétetik s forró, frissen sült kenyér szuratik a szarvakra. 5—7 percig ez rajt marad s ennek behatása folytán a szarv annyira felpuhul, hogy azt idomítani lehet. Ha a szarv a kívánt formát felvette, akkor hideg vizet öntenek reá míg a szaru ismét megdermed.

EGYLETI ÉLET.

Meghívó

Az erdélyi gazdasági egylet igazgatóválasztmánya 1911. október hó 17.-én (kedden) d. u.: 3 órakor, az egylet Attila-u. 10. sz. alatti székházának üléstermében rendes ülést tart, melyre a választmány tagjait tisztelettel meghívja:

Kolozsvártt, 1911. okt. 12.-én,

Az elnökség.

Tárgyak:

1. Jegyzőkönyv hitelesítők felkérése.
2. Földmivvelésügyi miniszter: 47.098. sz. Állategészségügyi Értesítője. (759. i. sz.)
3. U. ő: Az egylet adminisztrációjának támogatása tárgyában. (860.)
4. U. ő: Hadi célokra alkalmas teherautomobilok subvenciója tárgyában. (862.)
5. U. ő: Megküldi az 1907. évi állategészségügyi évkönyvet. (937.)
6. U. ő: A marhasó árának egységesítése tárgyában. (999.)

7. U. ő: Utasítás a hadsereg termény és anyag jár.-nak beszerzése tárgyában. (1000.)

8. Felterjesztés a katonai korpa tárgyában (1348.)

9. Ugyanaz egy irod. szakoszt. füzet érdekében. (1369.)

10. A romániai tanulmányút költségei elszámolásának bemutatása. (1407.)

11. Br. Bánffy Ferenc indítványa a földgáz-szolgáltatás tárgyában. (1332.)

12. Gazd. akadémiai ösztöndíjak megszavazása. (1389.)

13. Magyar Gazdaszövetség: A montenegrói szerződés tárgyában. (1005.)

14. Ugyanaz: Az argentinai husbehozatal ügyében. (1100.)

15. Magyar Orsz. Állatorvos Egyesület: Állategészségügyi törvényjavaslat tervezetét megküldi. (1385.)

16. Pozsonyvárm. g. e: kiviteli állatvásár tárgyában. (1320.)

17. Torontálm. g. e: Mezőgazd. irányú polg. iskolák felállítása tárgyában. (1053.)

18. Zalavárm. th. biz: kereskedelmi szerződések tárgyában. (1362.)

19. kolozsvári keresk. és iparkamara: A tojásértékesítés tárgyában. (1346.)

20. O. M. G. E. Dohány belvált. szakértők ügyében. (1227.)

21. Ugyanaz: Mütrágyázási kísérletek ügyében. (1315.)

22. G. E. O. Sz: Az E. G. E tags. díja tárgyában. (878.)

23. Javaslat a számtartási osztály létesítése tárgyában. (573.)

24. Állatértékesítő Egyesület alakítása érdekébeni felhívás. (787.)

25. Jelentés a hitelszövetkezeti kirendeltség tárgyában beérkezett véleményekről.

26. Jelentés a kolozsvár és vidéki termelők számára rendezendő gyümölcs és terménytárlat és vásárról.

27. D. M. K. E: Cirkvenicai üdülőháza tárgyában. (1103.)

28. Udvarhelym. méhészegylet: Évkönyve megrendelése érdekében. (733.)

29. Tekei főszolgabíró: járási termény és gyümölcskiáll. ügyében. (932.)

30. Nagy S. g. szaktanító: Ingyen füzeteket kér. (965.)

31. Calderoni r. t: Vetített képek tárgy. (1335.)

32. Új tagok bejelentése (786., 1221, 1186.)

33. Ülés napjáig beérkező tárgyak.

34. Esetleges indítványok.

Meghívó.

Az E. G. E. kolozsmegyei osztálya október hó 17.-én d. e. 10 órakor Kolozsvártt, a megyeház tanácsstermében *intéző-bizottsági* gyűlést tart, a következő tárgysorozattal:

1. Elnöki megnyitó.
2. Földmivvelésügyi miniszterium leirata 1911-ki ügykezelési segély tárgyában

3. U. az, kolozsmegyei téli falusi gazdasági előadások s tanfolyamok tárgyában; tervezet bemutatása.

4. U. az, a tekei járási gazdasági bemutatató segélyéről.

5. U. az, kolozsmegyei új szőlőterületek agrogeológiai megvizsgálása tárgyában.

6. Kolozsmegye alispánjának átírata: havasi ménék elhelyezése ügyében.

7. U. az, mezőgazdasági kárban talált behajtott állatok tartási költségeinek megállapítása.

8. Jelentések: debreceni kirándulásról, szőlőszeti előadásokról, bogártelki szántásversenyéről.

9. Előterjesztések: járási állatdíjazásokról, falusi téli előadásokról, háziipari tanfolyamokról, gyalui gazdagylésről.

10. Jelentés a kirendeltség működéséről.

11. Esetleges indítványok.

Kolozsvár, 1911 október hó 15.-én

Dózsa Endre
cs. és kir. kamarás,
szakosztályi alelnök.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Meghívó.

Az erdélyi gazdasági egylet f. hó 21. és 22.-én Kolozsvártt, a vármegyeház üvegtermében,

vásárral egybekötött

Gyümölcs, termény, sörárpa és komió tárlatot rendez, amelyen való részvételre Kolozsvár sz. kir. város és vidékének termelőit tisztelettel meghívja.

Részvételi feltételek:

1. **Kiállíthatók:**
Alma (fajtánként egy-egy tányér, legkevesebb 3, legtöbb 8 darabbal), körte (ugyan úgy), birsalma (ugyan úgy), dió (15—30 drb.), szőlő (1—3 gerezd), burgonya (3—15 drb.), tengeri (3—6 cső), téli kerti vetemények (3—10 drb.). Sörárpa és komlóból csupán a budapesti kiállításon szerepelt minták mutattnak be.
2. A kiállított objektumok felirattal látandók el, melyen a kiállító neve és lakása, a fajták neve, az eladó mennyiség és egységár tüntetendő ki.
3. Térdij és belépődij nem szedetik. A rendezési költségek részbeni tedezése céljából azonban a kiállított tárgyak f. hó 23.-án d. e. 10 órakor egy tömegben, vagy részletekben elárvereztetnek. Azon résztvevők, akik tárgyaikat megváltani akarják, tányéronként, illetve fajtánként, 25 fillért kötelesek fizetni.

<p>Kitüntetések:</p> <table border="0"> <tr><td>Arad</td><td>Pannosza</td></tr> <tr><td>Budapest</td><td>Székely</td></tr> <tr><td>Belgrád</td><td>Szeged</td></tr> <tr><td>Berlín</td><td>Szatmár</td></tr> <tr><td>Lovrin</td><td>Szabadka</td></tr> <tr><td>Lugos</td><td>Temesvár</td></tr> <tr><td>Nagybecskerek</td><td>Veszprém</td></tr> <tr><td>Nagyvárad</td><td>Wien</td></tr> <tr><td>Pozsony</td><td>Zenta</td></tr> <tr><td>Pécs</td><td></td></tr> </table>	Arad	Pannosza	Budapest	Székely	Belgrád	Szeged	Berlín	Szatmár	Lovrin	Szabadka	Lugos	Temesvár	Nagybecskerek	Veszprém	Nagyvárad	Wien	Pozsony	Zenta	Pécs		<p>Fajbaromfi!</p> <p>Fajbaromfi!</p>	<p>Reitter Oszkár főkapitány, fajbaromfi gazdasága, Nagybecskerek.</p> <p>Angliából</p> <p>hozott telivér, fajtisza, legelsőrendű állatok</p>	<p>Allami nagy aranyérem!</p> <table border="0"> <tr><td>Hófehér óriás nagy angol emdeni liba . . .</td><td>25</td><td>25</td></tr> <tr><td>Hófehér óriás nagy pekingi kacsá . . .</td><td>10</td><td>8</td></tr> <tr><td>Hófehér Wyandotte (amerikai kitanó téli tojók) . . .</td><td>10</td><td>8</td></tr> <tr><td>Hófehér Orpington</td><td>10</td><td>8</td></tr> <tr><td>Sárga Orpington</td><td>10</td><td>8</td></tr> </table> <p>Külföldi és hazai legelső és legnagyobb kitüntetések.</p>	Hófehér óriás nagy angol emdeni liba . . .	25	25	Hófehér óriás nagy pekingi kacsá . . .	10	8	Hófehér Wyandotte (amerikai kitanó téli tojók) . . .	10	8	Hófehér Orpington	10	8	Sárga Orpington	10	8	<table border="1"> <tr><td>hím</td><td>tojó</td></tr> <tr><td colspan="2">korona</td></tr> <tr><td>25</td><td>25</td></tr> <tr><td>10</td><td>8</td></tr> <tr><td>10</td><td>8</td></tr> <tr><td>10</td><td>8</td></tr> <tr><td>10</td><td>8</td></tr> </table>	hím	tojó	korona		25	25	10	8	10	8	10	8	10	8
Arad	Pannosza																																																				
Budapest	Székely																																																				
Belgrád	Szeged																																																				
Berlín	Szatmár																																																				
Lovrin	Szabadka																																																				
Lugos	Temesvár																																																				
Nagybecskerek	Veszprém																																																				
Nagyvárad	Wien																																																				
Pozsony	Zenta																																																				
Pécs																																																					
Hófehér óriás nagy angol emdeni liba . . .	25	25																																																			
Hófehér óriás nagy pekingi kacsá . . .	10	8																																																			
Hófehér Wyandotte (amerikai kitanó téli tojók) . . .	10	8																																																			
Hófehér Orpington	10	8																																																			
Sárga Orpington	10	8																																																			
hím	tojó																																																				
korona																																																					
25	25																																																				
10	8																																																				
10	8																																																				
10	8																																																				
10	8																																																				

4. A vevőközönség figyelmét a tárlatra föl fogja hívni a rendezőség.

5. A résztvevők között 25—50 elismerő oklevél fog kiosztatni.

6. Résztvételi bejelentések (az E. G. E. titkári hivatala által, Attila-u. 10. sz. irásban, vagy szóbelileg) f. hó 18.-án délig — a hely arányában — fogadtatnak el.

7. A tárgyak odaszállítása f. hó 19.-én d. e. 9 órától 20.-án délig eszközöndő.

— **A Köztelek jubileuma.** Husz évvel ezelőtt 1891 október 1-én jelent meg az Országos Magyar Gazdasági Egyesület hivatalos lapjának, a legnagyobb s legelterjedtebb mezőgazdasági szaklapnak: a *Közteleknek* első száma. Az évforduló megünneplésére a szerkesztőség jubileumi számot adott ki, amelyben részletesen beszámol a husz évi munkásságáról és annak gyakorlati eredményéről. A lap működésének két főbb iránya volt. Egyrészt igyekezett a gazdasági szaktudást fejleszteni, másrészt állandóan és behatóan foglalkozott az agrárpolitika összes aktuális kérdéseivel. Az egyik-célt azáltal vélte a lap elérhetőnek, hogy különböző rovatainak vezetőjeiül kezdettől fogva az illető mezőgazdasági tudományága kiváló országos nevű szakembereit kérte fel, akik nemcsak az elmélet, hanem a gyakorlat terén is mindenkor kitűntek. Husz év alatt a *Köztelek* hasábjain több mint 70,000 különböző cikk és közlemény jelent meg. A *Köztelek* ismert lap nemcsak Magyarországon, hanem külföldön is. S hogy a napisajtó már szintén foglalkozik mezőgazdasági szakkérdésekkel, azt részben a *Közteleknek*, részben kiváló írógárdájának lehet köszönni.

Az O. M. G. E. falain belül egyébként f. hó 4.-én kettős jubileumot ültek. Október hó 1.-én a *Köztelek* megindulásával kezdte meg husz évvel ezelőtt agrárpolitikai és szakirói munkásságát *Rubinek* Gyula is, az O. M. G. E. jelenlegi igazgatója, a *Köztelek* főszerkesztője, aki 1891 októberben lépett mint társszerkesztő a *Köztelek* kötelékébe. Eddigi pályafutása tehát szorososan egybe van forrva a *Köztelek* lappal. *Rubinek* munkássága nemcsak a gazdaközönség körében vált ismertté és becsültté, hanem nevének tiszteletet szerzett még ellenfelei körében is. Különösen mint a vámpolitika alapos ismerője fejtett ki széleskörű tevékenységet s ezirányú munkássága nagyban hozzájárult ahhoz, hogy Magyarország mezőgazdasági termelését ma vámvédelem veszi körül. *Rubinek* Gyulának érdeme a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének és a Gazdák Bizt. Szövetkezetének a szervezése is.

Az O. M. G. E. tisztviselőkara és a „*Köztelek*“ szerkesztősége f. hó 4.-én délelőtt 11 órakor testületileg tisztelt *Rubinek* Gyula igazgatónál, hogy a kettős jubileum alkalmából szeretetét és ragaszkodását tolmácsolja. A tisztikar élén Szilassy Zoltán orsz. képviselő, a „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége“-nek titkára, meleg szavakkal méltatta a „*Köztelek*“ lap megalapításának történetét és husz éves pályafutását, amely szoros összefüggésben van *Rubinek* Gyula két évtizedes munkájával. Kiemelte különösen azt a körülményt, hogy a *Köztelek* alapításától kezdődik különösen a magyar agrárpolitika, amelynek kezdetben annyi sok ellensége volt, de amely ma már az ország gazdasági fejlődésére irányuló törekvések között a leghelyesebbnek bizonyult. Hálával és meleg szeretettel emlékezett meg *Rubinek* Gyuláról, mint tisztviselőtársáról és az egyesület széles látókörű vezetőjéről. Átnyújtotta a tisztviselőkar ajándékát, a diszes kivitelű ezüst plakettet.

Rubinek Gyula válaszában meghatóttan mondott köszönetet a szives üdvözlésért, majd magasztaló szavakkal emlékezett meg a „*Köztelek*“ megalapításáról és első vezetőiről néhai *Forster* Gézáról és *Baross* Károlyról. Hangsúlyozta ezután, hogy úgy a „*Köztelek*“, mint az O. M. G. E. jövőben is ugyanazon

nyomokon fog haladni, amelyeket husz év óta követ, s amelyeket a gazdatársadalmi élet kiváló vezetői megjelöltek. A tisztviselői karra vonatkozólag kijelentette, hogy azzal a legszeretetteljesebb kartársi viszonyban kíván működni, amire szintén kéri a tisztviselői kar minden egyes tagját. Végül reményét fejezte ki, hogy barátságos, testvéries együttműködéssel az O. M. G. E. és a „*Köztelek*“ sikerei csak fokozódni fognak. A teljes számban megjelent tisztviselői kar lelkes éljenzéssel kísérte *Rubinek* Gyula választát, mely után a temetőbe vonult, ahol megkoszorúzták néhai *Forster* Géza és *Baross* Károly sirjait.

Este barátságos lakomára gyűlt össze az ünneplő közönség. *Rubinek* ez alkalomból sürgönyileg üdvözölte az E. G. E. elnöksége és Tokaji László titkár is.

— **A kolozsvári Gazdasági Akadémia tanévnyitó ünnepélye.** Október 9.-én folyt le fényes keretben a kolozsvári Gazdasági Akadémia negyvenkettedik tanévének ünnepélyes megnyitása. A tanévnyitó ünnepélyen a teljes számban megjelent tanári karon és hallgatóságon kívül nagyszámu érdeklődő közönség is vett részt.

Az ünnepélyt 10 órakor dr. Páter Béla h. igazgató nyitotta meg magas szárnyalású ünnepi beszéd keretében. Megnyitójában mindenek előtt hálás tisztelettel köszöntötte a meglelt vendégeket, majd üdvözölte a tanári testületet és annak minden egyes tagjának kívánta, hogy jó erőben, egészségben végezhesse munkáját az új tanévben is. Külön üdvözölte dr. *Rapács* Raymund s. tanárt ki nevezetése alkalmából. Majd a hallgatósághoz fordult és Isten hozottat mondott azoknak.

Beszédje további folyamán az akadémiába most belépő első éves hallgatókat üdvözölte, mint olyanokat, kik a mezőgazdasági ismeretek elsajátítása végett léptek az akadémia kötelékébe, hogy majd nem hazánk közgazdasági életének számottevő tényezőivé váljanak. Szorgalomra, kitartásra, alapos tanulásra, lelkesedésre s egyszerűsége biztította a hallgatóságot, feltárva előttük a gazdasági ismeretek fontosságát és azoknak szerepét hazánk közgazdasági megerősítésében.

Az értékes és mélyreható ünnepi megnyitó beszédet, vagy figyelemmel és lelkesedéssel hallgatták a jelenlevők és annak elhangzása után meleg ünneplésben részesítették dr. Páter Béla h. igazgatót.

Ezután *Juhos* Lajos gazdasági akadémiai adjunktus tartotta meg felette érdekes és tartalmas értekezést Erdély szarvasmarhatenyésztéséről. A nagy alapos előtanulmányok alapján készült értekezésben ismertette Erdély állattenyésztésének viszonyait, mint olyanokat, melyek fontos országos érdeket képviselnek és amely viszonyokban beálló változásokat az egész ország megérzi, mert hisz Magyarország állatállománya nagyszámmal van Erdélyben képviselve. Értekezésében jellemezte Erdély állattenyésztését, különösen pedig szarvasmarhatenyésztését és a statisztikából vett számadatokkal igen érdekesen és tanulságosan tárta szemünk elé Erdély mai szarvasmarha állományának, szarvasmarhatenyésztésének állapotát, szembe állítva az itt tapasztaltakat és az itt elért eredményeket az anyaországban és egyes külföldi államokban láthatókkal.

A szakszerűen és nagy gondal megírt értekezés mindvégig lekötötte az ünneplők figyelmét és annak igen sok megkapó hasonlatánál láthatták, hogy Erdélyben mit tettek eddig és mit kell még ezután tenni, a szarvasmarhatenyésztés érdekében, láthatták, hogy milyen arányban állanak az anyaország és Erdély szarvasmarha tenyésztése.

A tanévnyitó ünnepély további programját képezte a gazdasági akadémia időszakos kiállításának sorozatát megkezdő gyümölcs kiállítás megtekintése. Ugyanis a gazdasági akadémia ezután az év különböző szakában időszakos kiállításokat fog rendezni, melynek

célja lesz részben a hallgatóság gyakorlati szemléltető oktatása, részben pedig az érdeklődő közönség előtt való bemutatása a különböző a mezőgazdasággal összefüggésben lévő újabb dolgoknak.

Eme időszakos kiállítások elsejét képezi a most összeállított gyümölcs kiállítás, melyet *Ritter* Gusztáv akadémiai főkertész állította össze nagy szakértelemmel és izléssel az akadémia gyümölcsösének és szőlőjének idej teréből, az ezen célra most átalakított csarnokban. A kiállítás keretében láthatók voltak a legkülönbözőbb gyümölcsök, alma, körte, szőlő, dió, naspolya, birs szebbnél-szebb példányokban.

— **Döntő tárgyalások a huszhozatal tárgyában.** A „Magyar Gazdaszövetség“ hivatalos lapja, a „Szövetkezés“ abból az alkalomból kifolyólag, hogy a huszhozatal kérdésében most folyak a döntő tárgyalások és hogy a bécsi lapok hirei szerint a két kormány között már meg van a megegyezés, azt fejté ki, — mint a gazdatársadalom fölfogását, — hogy ezek a tárgyalások nem csupán azért fontosak mert ezektől függ, vajjon győzedelmeskedik-e a magyar gazdatársadalom egyöntetű állásfoglalása, hanem azért is, mert ezektől függ vajjon a magyar gazdák az önnálló vámterület alapjára helyezkednek-e, vagy nem?

— **Kolozsmegyei kisgazdák kirándulása.** Az erdélyrészi miniszteri kirendeltség támogatásával egy 30 tagú kisgazdából álló export indult október 6-án este gazdasági tanulmányutra Segesvár vidékére. Október 7.-én „Apold mintaszerű szakszövetségben“ 8.-án pedig Fejéregyházán a fényesen sikerült, szépen fejlődő állami telepes községben nézték meg községi, társadalmi berendezkedéseket, egyes gazdák mintaszerű udvarát, felszerelését, pinzgau állatállományát, mezőgazdaságát. Különösen tetszett Apoldon Fulf Mihály 20 holdas amerikai stílusú farmja és Fejéregyházán Teleky Imre és Körécsi Márton szakszerűen javított székely udvara és gazdasága. Általán sokat tanultak a kolozsmegyeiek ez utjokban, s ezért hálálkodó sürgönyt küldtek gróf Serényi földmívelésügyi miniszternek, s a székelyföldi kirendeltségnek, továbbá küldöttsegileg tisztelegtek Somogyi István segesvári főispán előtt — előbb Petőfi szobránál rották le a kegyelet adóját nemzeti imával és dallal.

— **A Maros-Tordavármegyei Gazdasági Egylet** a Nagymélt. m. kir. földmívelésügyi miniszter ur támogatásával 1911. évi okt. hó 26.-án Csütörtökön Erdőszentgyörgyön a vásártéren délelőtt 10 órakor Tenyészállat-díjazást rendez. A kiosztandó díjak összege: 500 kor. Ezen díjazáson részt vehet minden Marostordavármegyei kis és középbirtokos, saját nevelésű tenyészállatjával. Nagybirtokosok az egylet oklevelére tarthatnak igényt. Egy év alatt egy állat csak egy díjat nyerhet el. Kiállítók díjazott állataikat, csakis a díjak felvétele után vihetik el a kiállítás helyéről. Szilaj állatokra a tulajdonos tartozik felügyelni. A díjazás összegén változtatni nem lehet, díjak mind kiosztandók, ha megfelelő tenyészállatok hajtának föl a díjazásra. Közép és kisbirtokosok bélyegtelen községi bizonyítvánnyal tartoznak igazolni, hogy a kiállított állatok saját nevelésűek, vagy legalább egy évtől fogva tenyésztésre vétettek. Kiállítók tartoznak a nyert díjakat nyugtázni. Hivatalból bíráló-bizottság tagjai: Székely kirendeltség kiküldött tisztviselője, gazdasági felügyelő, megyei fő- és járási állatorvos. A jelen nem levő egyleti bizottsági tagok helyett, gazdasági egyleti titkár másokat helyettesít. Rendfőntartásról az illetékes hatóságok gondoskodnak. Díjat nyert állatok tenyésztésre legalább 1—2 évig megtartandók.

— **A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete** *Nick* Ede udvari tanácsos elnöklésével most tartotta a nyári szünet után első ülését, a mely alkalommal *Fromm* Antal az igazgatóválasztmány nevében melegen üdvözölte az elnököt aelnököt legfelsőbb helyről jött kitüntetés alkalmából. *Jeszenszky* Pál ki-

rályi tanácsos, igazgató jelntése alapján örömmel vettek tudomást az egészségesen megindult tagmozgalomról. Megbízta az egyesület elnökségét, hogy egy memorandumot dolgozzon ki az egyesület által már régebben tervbe vett internátus fölállítására tárgyában. Sürgős fölterjesztésben kéri föl Serényi Béla gróf földművelésügyi minisztert, hogy a most megalakult altruista agrár banknál szervezett állások betöltésénél, figyelemmel a gazdasági szakképzettségre, első sorban a gazdatisztekot vegyék tekintetbe.

— **Gépbemutató.** Marostordavármegye Gazdasági Egylet folyó év és hó 29.-én délután 10-től délután 1 óráig. Gernyeszegen, Gróf Teleky Domokos gazdaságában tartandó ekeverseny és bensinmotoros eke, műtrágya szóró kocsis és többféle takarmánytépő gép bemutatása céljából meghívja a vidék gazdáit. A Jurenák-féle ekék működése s ezzel a Sack-ekék átalakítása is be lesz mutatva. Takarmányelvttermelés, fűlesztés, istálló takarmányozás és berendezések szintén gyakorlatilag fognak bemutatni. Ellátásról vendéglős fog gondoskodni. Rossz idő esetén is a bemutatás meg fog tartatni.

— **Az idei selyemtermés a világon.** Megbízható adatok szerint az új selyemtermést az 1911—1912. évi kámpányra 25.8 millió kilogrammra becsülik. A főtételek ezek: Európa 4.4 millió kilogramm; ebből 3.5 millió kilogramm jut Olaszországra, 0.45 kilogramm Franciaországra és 0.4 millió kilogramm Ausztriára és Magyarországra. Levante és Közép-Ázsia (kivétel) 2.9 millió kilogramm és Kelet-Ázsia (kivétel) 16.0 millió kilogramm (nevezetesen Japánország 10.2 millió kilogramm, Sangáj Tussza selyem nélkül 4 millió kilogramm, Katona 2.5 millió kilogramm britt India 0.2 millió kilogramm;) mind összesen 24.2 millió kilogramm. Ehhez jön még Tussza selyemkivitele Sangájból 16 millió kilogramm, úgy hogy a főösszeg 25.8 millió kilogramm, míg az előző kámpányban 24.6 millió kilogramm volt.

— **Kölcsönösség a tokaji és a portugál borok védelmében.** A magyar és a portugál kormány megbízottai a borelnevezések dolgában a következő megállapodásra jutottak: A magyar kormány érvényt szerez annak a fölfogásnak, hogy a „Porto“ és „Madeira“ bornevek kizárólagosan oly portugál származásu borokra alkalmazhatók, melyek a Duoro vidékén illetve Madeira szigetén termettek. Kötelezi magát, hogy a főnálló bortörvény értelmében mindenféle visszaélést üldözni fog. Ezzel szemben a portugál kormány kötelezi magát, hogy „Tokay“, „Tokaji“, „Szomorodni“, „Hegyaljai“ és „Máslás“ név alatt kizárólag a tokaji borvidéken termelt bort engedje árusítani. Együttal tudomásul veszi a portugál kormány, hogy Magyarországon csak a tokaji borvidék községeiben termelt borok jelölhetők a felsorolt nevekkal, aminthogy viszont a magyar kormány elismeri, hogy „Porto“ és „Madeira“ bor csak a szigoruan meghatározott területekről kerülhet ki.

— **A saazi komlópiacról.** Az O. M. G. E. tudósítójának október 4.-én keltezett értesítése szerint a komló üzlet terén még egyre tartó nyugalom további árhanatlást eredményezett és csak a múlt hónap végén állott be kellemesebb hangulat, ami azon körülménynek tulajdonítható, hogy a mostanában beállott nagyobb szükséglet élénkítőleg hatott az irányzatra. A napi forgalom 100—120 bátra tehető. Vevőkül a belföldi kereskedők jelentkeznek. A vidéken kötések csak nyomott árak mellett létesülnek. sőt egyes tételek már csak 400 koronáért találtak vevőt. A sörgyárak elsőrendű goldbachtali áruért 450 koronát is adnak 50 kilogrammonként. A saazi komlótermesztő szövetkezet kimutatása szerint az idei termésből már csak 10 százaléknyi készlet van és ettől a tulajdonosok nem hajlandók a beígért 420 koronáért megválni. Idegen áruban a múlt héten is jelentéktelen

volt a forgalom, mert a tulmagas árak miatt nem létesülhetett kötés. Komlóárak 50 kilógrammonként: saazi elsőrendű áru 450, saazi középminőségű 430—436, auschauti 400, daubai 330—350, morva és galíciai 360—390, stíriai 340—360, magyar 320—360 korona. A hét végén a hangulat nagyon csendes és valamivel kellemesebb.

— **Az osztrák katonai posztógyárosok és a magyar gyapjúpiac.** A magyar juhtenyésztők fokozódó elkedvetlenedéssel szemlélik, hogy az osztrák katonai posztó szállítók a magyar gyapjút ujabban csak csekély mennyiségben és inkább mutatóképpen vásárolják. Megszokták ugyan, hogy az osztrákok a paritást nem nagyon szigoruan értelmezik, mindazonáltal távol áll tőlük annak föltevése, hogy a közös hadügyminiszter a magyar gyapju ezen részletes bojkotjáról tudomással bírna, vagy hogy közegei ezt támogatnák, de úgy látszik, hogy a gyárosok szerződészerű kötelezettségeit nem őrzik ellen a kivánatos módon. Pedig szerződészerű kötelezettségük azt mondja ki, hogy a kincstári szállítmányokhoz a nyersanyag, féltermék és segédanyag csak az esetben szerezhető be engedelem mellett a külföldről, hogy ha ez a belföldön egyáltalában nem, vagy csak aránytalan nagy áldozat mellett szerezhető meg. Az osztrák katonai posztógyárosok magatartásával szemben elrejtettnek látják a magyar juhtenyésztők az időt arra, hogy sérelmeikre ismételtlen föl-hívják az illetékes körök érdeklődő figyelmét.

— **Tenyészállatvásár a Tatterszállban.** A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete által a földművelésügyi kormány támogatásával behozott, mintegy 600 darabból álló nagy angol tenyészállatcsoportot, a minap árverezték el a Tatterszáll-telepen. Az árverésre elég szépszámú érdeklődő közönség gyűlt egybe. Jelen volt az aukción a földművelésügyi minisztérium részéről Bartók József államtitkár és Serbán János miniszteri tanácsos, akik nagy érdeklődéssel kísérték az árverés lefolyását. A tehének legkisebb kikiáltási ára darabonként 580 korona, a legnagyobb 1500 korona, a bikáké 2000—3500 korona volt. Az árverésen az egész szállítmány elkelt és a vásárlók mind tenyésztek voltak. A sikerrel járt import és több gazda megbízása folytán a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete legközelebb újabb szállítmány összevásárlásáról fog gondoskodni.

— **A miskolci állami borpincéről.** A földművelésügyi m. kir. minisztérium a Miskolcra tervezett állami borpincébe létesítendő cement-hordótelep építését, nyílt ajánlati versenytárgyalás alapján, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete által képviselt Borsari és Társa hírneves zürichi cégre bizta. Az ajánlat elfogadásánál nemcsak a nevezett cégnek legelőnyösebb árai voltak mérvadók, hanem döntő körülményként szerepelt az is, hogy a Borsari rendszer technikai szempontból is a többiekkel szemben nagy fölénben van. A kb. 3400 hl. befogadóképességre tervezett miskolci állami cement-hordótelepet a Borsari cég mintatelepen építi az egész Magyar-Osztrák Monarchia számára és 1912 februárig már készen lesz.

— **A szövetkezetek Finnországban.** Az utóbbi években erős fejlődésnek indultak. A kormány támogatással alakult Pelvero-társaság különösen a gazdasági szövetkezetek különböző ágainak fejlesztését tartja szem előtt. 1907 óta Finnországban 287 vajértékesítő szövetkezet állott fenn, melyek a Pellorvortársaság védősége alatt alakultak. Ezekhez hozzávéve a többi hitel és fogyasztási szövetkezetet, a legutóbbi megállapítás szerint a szövetkezetek száma 700 ra rug 51494 taggal. Megalakították a szövetkezetek szövetségét, a központi pénztárt Helsingsforsban és egy külön szövetkezeti tanfolyamot is létesítettek, amelynek hallgatói a szövetkezetek vezetőinek sorából kerülnek ki. A tanfolyamot évről-évre több százon látogatják.

— **A pásztor — gazdasági cseléd.** Felmerült esetből kifolyólag elvi jelentőségű

határozatban mondotta ki a hatásköri bíróság hogy a város által az állatok felügyeletére felfogadott pásztor is gazdasági cseléd. E minőségben nem változtat az a körülmény, hogy a város szabályrendeletének megfelelőleg, mint alkalmazott esküt tett.

— **Gazdatiszthány Görögországban.** Görögországban olyan kevés a gazdatiszt, hogy a görög kormány kénytelen volt a külföldre fordulni több jelentős állás betöltése végett. Jelenleg alarissai mezőgazdasági iskolaigazgatói állása kerül betöltésre. Szakembert keresnek az állattenyésztési ügyek intézésére és az erdészeti törvény megalkotásánál szervezett munkakörre. Megkeresések a görög földművelésügyi kormányhoz intézendők.

— **A mezei egér kötelező irtása.** Jásznagykunszolgok vármegye közigazgatási bizottsága elhatározta, hogy tekintettel a mezei egerek veszedelmes elszaporodására utasítja az alispánt, hogy dolgozzon ki egy szabályrendeletet, mely szerint az egerek irtása a gazdákra nézve büntetés terhe mellett kötelező legyen.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad
TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

Tavaszi vagy azonnali átvételre

bőrelni

esetleg

megvenni

szeretnék 600—1200 kat. hold
mezőgazdasági

birtokot

jó gazdasági épületek
és lakóházzal felszerelve,
közel vasuti állomáshoz:

Nusbächer Ignác,
Eszmény.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. sz.

Alakult 1900. Alakult 1900.

Biztosítási alap

Alapítványok a kormány hozzájárulásával	1,981.360.— K.
Tartalékok	2,401.687.53 „
Összesen:	4,383.047.53 K
1901. évi fölösleg	90.349.— „
1902. „	59.782.26 „
1903. „	109.331.73 „

1904.	„	„	72.438.23 K
1905.	„	„	61.780.60 „
1906.	„	„	39.243.65 „
1907.	„	„	41.877.32 „
1908.	„	„	81.088.76 „
1909.	„	„	106.589.64 „
1910.	„	„	120.164.38 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjviasszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartaléka helyzetetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjviasszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjviasszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Az 1907. 1908. 1909. valamint 1910 évi üzletfeleslegből pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1910. év végén a tartalékok 2.401,687,53 koronára rúgnak.

lékba helyzetetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjviasszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjviasszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Az 1907. 1908. 1909. valamint 1910 évi üzletfeleslegből pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1910. év végén a tartalékok 2.401,687,53 koronára rúgnak.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

2008

Az igazgatóság.

Keresek

folyó évi, avagy 1912. évi át-
vételtre 350-600 katasztrális
holdig terjedő

birtokot

haszonbérbe vagy fixadmi-
nisztrációra. A birtok művelési
ágankénti megoszlása, nagy-
sága, katasztrális holdankénti
bére, az alábbi címre közlendő:

Sükösd Samu okl. gazdatiszt,
u. p. Aranyosgyéres.

2648 I.

Homlokzatok és belsőhelyiségek meszelésére a legjobb és a legtökéletesebb

Kimerítő ajánlatot és mintát szívesen küld:
LUTZ EDE és TÁRSA festékgyára
BUDAPEST, VII., ker., Örnagy-u. 4.

Gazdatiszti állást keres 40 éves,
ev. ref. vallásu, 19 évi gyakor-
lattal bíró, gyakorlati vizsgát jó
sikerrel tett, [a gazdaság minden
ágában teljesen jártas, nagy
szorgalommal bíró erélyes

gazdatiszt.

Kitűnő bizonyítványokkal. Állá-
sát elfoglalhatja folyó évi no-
vember hó 15-én, vagy 1912. évi
április 1.-én.

Cím megtudható a kiadó-
hivatalban.

2648 II.

A magyar királyi államvasutak erdélyrészi fő- és mellékvonalainak menetrendje.

BCU Cluj A vég- és csatlakozó állomások kimntatásával.

Gy. 200	Sz. 615	Sz. 710	Gy. 935	ind. Budapest ny. p. u. a gyorsvonat..	érk.	Sz. 720	Gy. 730	Sz. 640	Gy. 955
„ 1030	„ 722	„ 1252	„ 626	érk.} Kolozsvár..	ind.	„ 619	„ 1031	„ 640	„ 113
Sz. 1051	„ 832	„ 115	„ 646	ind.} Aranyos gyéres ..	érk.	„ 544	„ 959	„ 612	„ 1256
„ 1223	„ 107	„ 250	„ 800	érk.} Kocsárd ..	ind.	„ 413	„ 837	„ 442	„ 1146
„ 101	„ 1057	„ 329	„ 821	érk.} Tövis ..	ind.	„ 330	„ 808	„ 410	„ 1119
„ 214	„ 1232	„ 443	„ 857	érk.} Kisküküllőszeg ..	ind.	„ 212	„ 725	„ 307	„ 1029
„ 301	„ 133	„ —	„ 905	ind.} Kiskapus ..	érk.	„ 132	„ 711	„ 222	„ 1000
„ 346	„ 208	„ —	„ 928	érk.} Segesvár ..	ind.	„ 101	„ 650	„ 153	„ 930
„ 502	„ 308	„ —	„ 1029	érk.} Héjasfalva ..	ind.	„ 1212	„ 616	„ 1257	„ 843
„ 712	„ 447	„ —	„ 1112	érk.} Brassó ..	ind.	„ 1040	„ 515	„ 1126	„ 713
„ 813	„ 527	„ —	„ 1131	érk.}	ind.	„ 1008	„ 453	„ 1101	„ —
„ 1245	„ 856	„ —	„ 225	érk.}	ind.	„ 636	„ 148	„ 738	„ —
Gy. 705	Sz. 800	Gy. 200	Sz. 930	ind. Budapest K. p. u. a gyorsvonat....	érk.	Sz. 545	Gy. 125	Sz. 725	Gy. 935
„ 1224	„ 329	„ 658	„ 602	érk.} Arad ..	ind.	„ 934	„ 820	„ 1137	„ 416
„ 1232	„ 404	„ 708	„ 632	ind.} Piski ..	érk.	„ 852	„ 808	„ 1050	„ 403
„ 318	„ 902	„ 1019	„ 1052	érk.} Alvincz ..	ind.	„ 421	„ 455	„ 615	„ 1255
„ 415	„ 1032	„ 1126	„ 1220	érk.} Gyulafehérvár ..	ind.	„ 254	„ 350	„ 448	„ 1142
„ 434	„ 1153	„ 1139	„ 1239	érk.} Tövis ..	ind.	„ 236	„ 337	„ 429	„ 1121
„ 457	„ 1131	„ 1201	„ 112	érk.}	ind.	„ 205	„ 315	„ 351	„ 1057
Sz. 220	Sz. 830	Sz. 335	Sz. 832	ind. Kocsárd ..	érk.	Sz. 755	Sz. 1047	Sz. 212	Szv. 657
„ 257	„ 907	„ 410	„ 909	érk.} Marosludas ..	ind.	„ 717	„ 1011	„ 135	„ 622
„ 412	„ 1022	„ 534	„ 1022	érk.} Marosvásárhely ..	ind.	„ 600	„ 852	„ 1219	„ 507
„ 442	„ 1052	„ 607	„ —	ind.} Szászrégen ..	érk.	„ —	„ 814	„ 1148	„ 455
„ 545	„ 1155	„ 710	„ —	érk.} Gyergyószentmiklós ..	ind.	„ 910	„ 709	„ 1046	„ 355
„ 1000	„ 354	„ 719	„ —	ind.} Mádéfalva ..	érk.	„ 737	„ —	„ 700	„ 1153
„ 1130	„ 523	„ 420	„ —	érk.} Sepsiszentgyörgy ..	ind.	„ 433	„ —	„ 629	„ 1020
„ 329	„ 748	„ 629	„ —	érk.}	ind.	„ 244	„ —	„ —	„ 705
„ 520	„ 926	„ 810	„ —	érk.}	ind.	„ —	„ —	„ —	„ 531
Sz. 224	Sz. 1019	V. 518	Szv. 631	ind. Kiskapus ..	érk.	V. 916	Sz. 604	Vv. 909	Sz. 1233
„ 355	„ 1155	„ 322	„ 800	érk.} Nagyszeben ..	ind.	„ 746	„ 434	„ 714	„ 1110
„ 812	„ 548	„ —	„ —	érk.} Fogaras ..	ind.	„ 333	„ —	„ —	„ 442
—	Szv. 455	V. 1124	V. 730	ind. Segesvár ..	érk.	V. 702	V. 442	Vv. 945	—
—	„ 526	„ 1154	„ 800	érk.} Héjasfalva ..	ind.	„ 634	„ 413	„ 916	—
—	„ 725	„ 155	„ 952	érk.} Székelyudvarhely ..	ind.	„ 454	„ 230	„ 730	—
Sz. 531	Sz. 1100	Vv. 244	Szv. 613	ind. Brassó ..	érk.	Sz. 810	Sz. 100	Vv. 520	Sz. 926
„ 646	„ 1218	„ 359	„ 780	érk.} Sepsiszentgyörgy ..	ind.	„ 647	„ 1140	„ 400	„ 808
„ 814	„ 154	„ 518	„ 911	érk.} Kovászna ..	ind.	„ 526	„ 1005	„ 203	„ 635
„ 959	„ 239	„ 606	„ 956	érk.} Kézdivásárhely ..	ind.	„ 442	„ 918	„ 116	„ 551
„ 1023	„ 405	„ 744	„ —	érk.} Bereczk ..	ind.	„ —	„ 734	„ 1132	„ 430

Szőlőoltvány eladás!

Két vidékünkön lakó nagy szőlőtermelő ez évben 2.600.000 drb. szőlőoltványt termelt a következő fajokból. Kadarka, Olasz rizling, rajnai rizling, Semillion, Sauvignon, Pozsonyi fehér, Kövi dinka, Ezerjő, Furmint (som), Muskotály, Mézes fehér és Csaba gyöngye.

A termelők ezen remekül fejlődött oltvány készletükből mindazt, ami a miniszteri rendelet szerint I. oszt. szokványoszerű, eladásra kínálják, még pedig szokatlan olcsó árban, őszi átvételre.

Az oltvány iskolákat érdemes megtekinteni! Egy 15 holdas iskola van Egerben a gazd. egyesület bérletén, a többi Gyöngyös mellett Abasáron.

A rendelések felvételére és bővebb felvilágosítás nyújtására vállalkozott a

Hevesmegyei általános bank r. t.
Gyöngyös.

2631

Ratto
Phosphor-
pasta

patkányok

teljes kipusztítására szavatosság mellett üvegekben 1 K, 2 K és 4 korona

Detsinyi Frigyes

Budapest, V., Marokkói-
2640 utca 2.

Egy kiválóan ügyes, a mezőgazdaságot értő, több uradalomban szolgált, magyarul és románul beszélő,

kis igényű gazdatiszt

január 1-re

állást keres.

Cime:

Felei Mihály,
Mihálczfalva.

(x. z.)

Hirdetmény.

Keresek megvételre egész fekete színű 1 és 2 éves erdélyi racka tenyész anyajuhot. Kérek értesítést a darabonkénti testsúly, az eladandó darab szám és vételárról:

Mezőszopori gazdaság intézőségének u. p. Magyarfráta, Kolozsmegye küldeni.

Hirdetmény.

Eladó gróf Degenfeld uradalom mezőszopori gazdaságában 94 drb. 2 és 3 éves, 23 drb. 1 éves primaminőségű erdélyi racka tenyész anyajuh, és 19 darab ideinőstény bárány.

Megnézhető Mezőszoporon, Vasútállomás: Boós megálló őrház. Pósta és távirtda Magyarfráta.

2639

Marosvásárhely közelében egy 400 holdas birtok eladó. Közelebbit megtudhatni a kiadóhivatalban.

2644

Szivattyúk és Mérlegek

2060

különleges gyár
Garvenswerke,
Wien, II., Handelsquai No. 130.
Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

ERDÉLYI BANK

és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32.

Kisbirtokosok jelzálogosztálya kölcsönöket nyújt kisbirtokosoknak betáblázás mellett a mindenkori pénzvisszonyokhoz mért legelőnyösebb kamatozás mellett.

Már meglévő magas kamatlábu kölcsönöket olcsóbb kamatlábu kölcsönre konvertál.

Jelzálogosztálya törlesztéses kölcsönöket nyújt nagyobb földbirtokokra 10-50 évig terjedő időtartamra a kamatot is magában foglaló előnyös annuitás mellett.

Megkeresésekre rövid idő alatt felvilágosítással szolgál

2017

Az igazgatóság.

Őszi trágyázás!

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Valódi Stern Marka védjegyü.

Thomassalak a legjobb és legolcsóbb foszforsav műtrágya!

Csak akkor ilyen van és ólomzár

valódi, ha zsákban eredeti van rajta.

2617

Hamisítástól szigorúan óvakodjunk.

Minden zsák tartalomjellel van ellátva.

KALMÁR VILMOS a Thomaspfosphatfabriken Berlin, vezérképviselője.
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 49. SZÁM.

Különösen a jelenlegi rendkívül olcsó árakra figyelmeztetjük a vásárlókat!

A legjobb sorsjegy a magyar jelzáloghitelbank KONVERZIONALIS SORSJEGY,

MERT e sorsjegyek mindegyikét kihúzzák,
MERT e sorsjegyek akkor is tovább játszanak, ha azokra má egy vagy több nyeremény esett,
MERT e sorsjegyek 70 éven át játszanak és kaucióként is letehető bárhol.
MERT az összes létező sorsjegyek közül a legjobb játéktervének van és
MERT legnagyobb főnyereménye 2004

EGY MILLIÓ KORONA.

Húzások: minden év febrár 25-én, április 25-én, június 25-én, augusztus 25-én, október 25-én és december 27-én.

Részletre:

egy darab	10 havi részletre	havi 16— korona
•	11	15—
•	15	11—
•	17	10—
•	19	9—
•	23	7.50
•	25	7—
•	30	6—

vagy letétre 30— K foglaló befizetése után legolcsóbb kamatra. A nyitványok azonnal a vevőt illetik.

Kapható a

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv.-Társ.-nál
Mátyás király-tér 7. szám alatt.

Uj és egyszer használt zsákok, ponyvák, kévekötel, amerikai manillazsineg kölcsön és eladás kartellen kívül.

2578

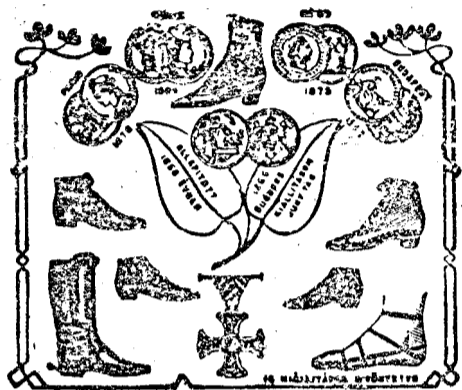
NAGEL ADOLF BUDAPEST, V., Arany János-u. 10. Táviratcim Nagela. :: Telefon 35—92.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elősmert saját műhelyében készült

FÉRFI és NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

2019

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

Gulyabeli szarvasmarha árverési hirdetemény.

A kolozs-tordai m. kir. állami ménegazdaság tisztavérű magyar erdélyi fajta tenyészetéből származó nagy részben tenyésztésre alkalmas számfeletti 22 darab különböző kora tehén és 8 darab különböző kora üsző

Tordán a ménegazdaság majorjában folyó évi október hó 24-én délelőtt 10 órakor

nyilvános szóbeli árverés útján készpénz fizetés ellenében eladásra bocsájtatik.

Az állatok pontos leírása a kolozs-tordai m. kir. állami ménegazdaság intézősége által (Kolozspusztá u. p. és távirda állomás Kolozs) az érdeklődőknek megküldetik.

Budapest, 1911. október hó.

M. kir. földmivelésügyi miniszter

2650

500—1500 hold körüli

eladó

Birtokot

Keresek

Megvételre!

sürgősen. magyarul a sikvidéken, vasút közelében, parkkal, urilakkal, jó gazdasági épületekkel. A birtok felerészben erdő is lehet.

2651

Sürgős ajánlatokat, lehetőleg direkt, az Erdélyi Gazda kiadóhivatalához kérem „J. H.” jelige alatt beküldeni.

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.
Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gázgépek szívó-, világító- és kohó-gázüzem számára.
Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.
Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.
Hűtőtelepek és jéggyárak.
Gépberendezések malmok, téglagyárak, olajgyárak és kékfestő-gyárak részére.
Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.
Borsajtók és szőlőzúzók.

2010